

ความสัมพันธ์ระหว่างความเคร่งครัดทางศาสนากับการตีความความหมายคำว่า “โกหก” ในภาษาไทย: การวิเคราะห์เชิงอรรถศาสตร์ต้นแบบ

ม.ล. จรัลวิไล จรูญโรจน์
M.L. Jaralvilai Charunrochana
jaralvilai@yahoo.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายของคำว่า “โกหก” ตามแนวคิดต้นแบบ (prototype) โดยจะศึกษาว่าความเคร่งครัดทางศาสนามีผลต่อการตีความคำว่าโกหกหรือไม่ และองค์ประกอบทางความหมายใดมีความสำคัญมากน้อยอย่างไรในการที่ผู้พูดภาษาไทยจะจำแนกการกระทำหนึ่งว่าเป็นการโกหก ผลการวิจัยที่ได้ได้นำไปเปรียบเทียบกับการตีความความหมายของคำว่า “lie” ในภาษาอังกฤษ

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ได้มาจากผู้พูดภาษาไทยจำนวนรวม 194 คน จำแนกตามความเคร่งครัดทางศาสนาได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาสูง กลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาปานกลาง และกลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาต่ำ

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมุติฐานบางส่วน ผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาแตกต่างกัน ตีความว่าการกระทำใดเป็นการโกหกด้วยคำนำหนักแตกต่างกัน ผู้มีความเคร่งครัดในศาสนาปานกลางให้คำนำหนักของการโกหกสูงกว่าผู้มีความเคร่งครัดในศาสนาสูง เรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่าได้รับการตัดสินว่าเป็นเรื่องโกหกมากกว่าเรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกลดกว่า ผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาสูงและปานกลางมีการเรียงลำดับที่เหมือนกัน คือ เจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด > เชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดเป็นเท็จ > เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง > มีเจตนาร้าย ในขณะที่ผู้เคร่งครัดทางศาสนาปานกลางมีการเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายของคำว่าโกหกที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น คือ เชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดเป็นเท็จ > เจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด > มีเจตนาร้าย > เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง

Abstract

This research was to study the meaning of the Thai word “lie” in prototype theory, to prove whether the religious devoutness has influence on the interpretation of the word “lie”, and to see how much a semantic feature of the word effects the interpretation of a situation as a lie. The result was compared to the result from analyzing the English word “lie”.

The data was collected from 194 Thai speakers. The subjects were categorized into 3 groups: those with high religious devoutness, those with medium religious devoutness and those with low religious devoutness.

The result partly supports the hypothesis. The people with different degrees of religious devoutness differently interpret a situation as a lie with different weight. Those with medium religious devoutness give higher scores than those with high religious devoutness. The stories with more prototype elements are judged more as lie than the stories with less prototype elements. Those with high and medium religious devoutness rank all elements in the same way (want the hearer to believe > believe the story to be false > the story is fault > bad intention). While those with medium religious devoutness rank the elements differently (believe the story to be false > want the hearer to believe > bad intention > the story is fault).

1. ความนำ

เป็นที่ยอมรับกันว่าการใช้ภาษาเพื่อสื่อสารกันนั้น มีอยู่บ่อยครั้งที่ผู้พูดและผู้ฟังต่างตีความหรือจินตนาการภาพที่แตกต่างกันเมื่อฟังคำคำเดียวกัน (เช่น เมื่อฟังคำว่า “ถ้วย” บางคนจะนึกภาพถ้วยมีหู ในขณะที่บางคนนึกถึงถ้วยที่ไม่มีหู) มีบางสิ่งๆ ที่ดูเหมือนว่าจะมี “สมาชิกภาพ” ของกลุ่มที่เรียกด้วยคำเดียวกันมากหรือน้อยกว่าสมาชิกอื่นๆ (เช่น คนจำนวนมากมีความรู้สึกว่ามันกเพนกวินจะเป็นนกแต่ก็ดูเหมือนจะมี “ความเป็นนก” น้อยกว่านกกระจอก) และเป็นไปได้แม้แต่ว่าแต่ละคนจะตัดสินให้สิ่งๆ หนึ่งได้รับการเรียกด้วยคำคำหนึ่งได้หรือไม่แตกต่างกัน (เช่น บางคนตัดสินให้ภาชนะใส่อาหารใบหนึ่งซึ่งมีรูปร่างค่อนข้างแบนแต่มีขอบเป็น “จาน” แต่บางคนตัดสินว่าเป็น “ชาม”)

ปรากฏการณ์เช่นนี้จะไม่สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดทางอรรถศาสตร์แบบดั้งเดิมซึ่งเป็นไปตามมุมมองทางตรรกะของนักปรัชญาอริสโตเติล (Aristotelian logic) แต่สามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิดต้นแบบ (Prototype) ซึ่งเริ่มพัฒนาขึ้นในทศวรรษที่ 1970 โดย เอเลเนอร์ รอส (Eleanor Rosch) นักจิตวิทยาจาก University of California at Berkeley เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของแนวคิดดั้งเดิมเกี่ยวกับความหมาย

แนวคิดต้นแบบสามารถสรุปเปรียบเทียบกับแนวคิดดั้งเดิมได้พอสังเขปดังนี้ (Taylor, 1995)

1) ประเภท(category) มีขอบเขตที่ไม่ชัดเจน เช่น จานและชามมีขอบเขตที่เป็นรอยต่ออะ: ประเภทไม่ชัดเจน เราไม่สามารถบอกได้แน่ชัดว่ารอยต่อของความเป็นจานจะสิ้นสุดที่ใดและความเป็นชามเริ่มต้นที่ใด ภาชนะบางใบอาจจะชามสำหรับคนหนึ่งและเป็นจานสำหรับอีกคนหนึ่ง แต่ในแนวคิดดั้งเดิมมองว่าประเภทมีขอบเขตที่ชัดเจน สามารถตัดสินได้แน่ชัดว่าสิ่งใดเป็นสมาชิกของประเภทใดหรือไม่ จะไม่สามารถทั้งเป็นและไม่เป็นในเวลาเดียวกันได้

2) สมาชิกในประเภทใด ๆ มีฐานะความเป็นสมาชิกที่ไม่เท่าเทียมกัน เช่น “นกกระจอก” ดูเหมือนว่าจะมีความเป็นนกมากกว่า “นกเพนกวิน” และภาษาที่มีขอบค่อนข้างสูงมีความเป็นจนวนน้อยกว่าภาษาที่ไม่มีขอบ ในขณะที่แนวคิดดั้งเดิมมองว่าสมาชิกทุกตัวในประเภทใด ๆ มีฐานะความเป็นสมาชิกที่เท่าเทียมกันทั้งหมด

3) การที่สิ่งใด ๆ จะจัดเป็นสมาชิกของประเภทประเภทหนึ่ง ไม่จำเป็นว่าจะต้องมีอรรถลักษณะจำนวนน้อยที่สุดที่จำเป็นต่อการเป็นสมาชิก (necessary and sufficient features) เช่น สมมุติว่าอรรถลักษณะจำนวนน้อยที่สุดที่จำเป็นต่อการทำให้สัตว์ชนิดหนึ่งเป็นสมาชิกของประเภท “นก” คือ มีปีก บินได้ ร้องเพลง ออกลูกเป็นไข่ ก็ไม่จำเป็นว่านกทุกตัวต้องมีลักษณะตามนี้ เพราะยังมีสัตว์บางชนิดที่ไม่ร้องเพลงและ/หรือบินไม่ได้แต่เรายังยอมรับว่าสัตว์ชนิดนี้เป็นนก เช่น นกเพนกวิน แต่ในแนวคิดดั้งเดิมมองว่าประเภทนิยามโดยอรรถลักษณะจำนวนน้อยที่สุดที่จำเป็นต่อการเป็นสมาชิก การจะตัดสินว่าสิ่งใดอยู่ในประเภทใดหรือไม่จึงพิจารณาจากว่าประเภทนั้นต้องการให้สมาชิกมีลักษณะเช่นไรบ้าง หากสิ่งใดมีลักษณะดังกล่าวครบถ้วนก็จะจัดว่าอยู่ในประเภทนั้น นอกจากนั้นยังมองว่าอรรถลักษณะอยู่ในรูปของทวิลักษณ์ (binary) คือการมีหรือไม่มีลักษณะเช่นนั้นเท่านั้น ไม่สามารถทั้งมีและไม่มี หรือมีในบางส่วน

4) “ต้นแบบ” หมายถึงสมาชิกอุดมคติซึ่งเป็นนามธรรมและมีฐานะความเป็นสมาชิกมากที่สุด สมาชิกที่มีฐานะเป็นสมาชิกมากกว่าก็คือสมาชิกที่มีองค์ประกอบทางความหมายคล้ายคลึงกับต้นแบบมากกว่า

5) องค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบมีค่าความสำคัญไม่เท่ากัน สมมุติว่าสมาชิก 2 ตัวมีองค์ประกอบจำนวนเท่ากันคือ 3 จาก 4 องค์ประกอบของประเภทนั้น ๆ แต่สมาชิกทั้งสองอาจจะมีความเป็นสมาชิกไม่เท่ากัน เพราะองค์ประกอบเหล่านั้นมีความสำคัญไม่เท่ากัน

6) การจำแนกประเภทตามแนวคิดต้นแบบเป็นการจำแนกที่เกิดขึ้นจากกระบวนการของจิต (mental process) ไม่ได้เป็นการจำแนกตามขอบเขตที่มีมาตามธรรมชาติของสิ่งนั้น ๆ

ที่ผ่านมามีการทดลองที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดต้นแบบมักจะศึกษาวัตถุที่เป็นรูปธรรมรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสต่าง ๆ เช่น การศึกษาการจัดประเภทของเครื่องเรือนโดยรอช (Rosch, 1975) การจำแนกสีโดยเบอร์ลิน และ เคย์ (Berlin and Kay, 1969) มีเพียงการศึกษาเชิงอรรถศาสตร์ของคำว่า “lie” โดยโคลแมนและเคย์ (Coleman and Kay, 1981) และงานวิจัยเกี่ยวกับคำว่า “นิทาน” (จรัลวิไล จรูญโรจน์, 2547) ที่ศึกษาสิ่งที่เป็นนามธรรมคือเป็นวัจนกรรมการโกหกและการนิทานตามลำดับ โดยที่งานวิจัยของจรัลวิไล จรูญโรจน์ ได้นำตัวแปรเพศเข้าไปศึกษาด้วยว่าชายและหญิงตีความคำว่านิทานต่างกันหรือไม่อย่างไร

เนื่องจากมุมมองต้นแบบสามารถนำมาใช้ศึกษาความหมายของคำเรียกวัจนกรรมได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความหมายของคำว่า “โกหก” ในสังคมไทยเพิ่มเติมจากที่โคลแมนและเคย์ศึกษาคำว่า “lie” ในสังคมอเมริกัน โดยทั้งนี้ผู้วิจัยตั้งสมมุติฐานว่าการให้ค่าน้ำหนักของการโกหกและลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบของคำว่า “โกหก” ในภาษาไทย ไม่แตกต่างจากค่าน้ำหนักของการโกหกและลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายแต่ละ

องค์ประกอบของคำว่า “lie” ในภาษาอังกฤษ เนื่องจากการโกหกเป็นข้อห้ามในทุกศาสนารวมทั้งศาสนาพุทธและศาสนาคริสต์ซึ่งเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดในประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกาตามลำดับ

นอกจากนั้นผู้วิจัยจะนำตัวแปรด้านความเคร่งครัดทางศาสนาเข้ามาศึกษาด้วยว่าผู้ที่มีระดับความเคร่งครัดทางศาสนาที่แตกต่างกันจะตีความคำว่าโกหกแตกต่างกันหรือไม่ โดยผู้วิจัยจะเลือกศึกษาเฉพาะข้อมูลจากพุทธศาสนิกชนเท่านั้น เนื่องจากศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดในประเทศไทยจากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติพบว่าจากจำนวนศาสนิกชนในประเทศไทยทั้งสิ้น 61,466,187 คน เป็นพุทธศาสนิกชน 57,134,880 คน หรือร้อยละ 92.95 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มปป.)

ผู้วิจัยคาดว่าคนที่คนคนหนึ่งมีความเคร่งครัดทางศาสนาจะทำให้คนผู้นั้นมีการให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบทางความหมายที่เกี่ยวข้องกับเจตนาร้ายมากกว่าผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาต่ำกว่าเนื่องจากศาสนาทุกศาสนาล้วนแต่สั่งสอนให้คนเป็นคนดี ผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาจึงน่าจะต้องใส่ใจเห็นความสำคัญเจตนาซึ่งเป็นไปได้ทั้งดีและชั่ว

2. วัตถุประสงค์

1. เปรียบเทียบการให้ค่าน้ำหนักของการโกหกระหว่างผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาต่างกัน 3 ระดับคือเคร่งครัดมาก เคร่งครัดปานกลาง และเคร่งครัดน้อย
2. เปรียบเทียบค่าน้ำหนักของการโกหกระหว่างเรื่องที่มียุติประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่ากับเรื่องที่มียุติประกอบทางความหมายของการโกหกลดกว่าโดยผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาในระดับที่ต่างกัน
3. เปรียบเทียบลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายของคำว่า “โกหก” ที่ตีความโดยผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาในระดับที่ต่างกัน
4. สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความเคร่งครัดทางศาสนากับการตีความหมายคำว่า “โกหก”
5. เปรียบเทียบการให้ค่าน้ำหนักของการโกหกและลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบของคำว่า “โกหก” ในภาษาไทยกับค่าน้ำหนักของการโกหกและค่าน้ำหนักขององค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบของคำว่า “lie” ในภาษาอังกฤษ

3. สมมุติฐาน

1. ผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาในระดับต่างกันมีการให้ค่าน้ำหนักของการโกหกที่ต่างกัน ยิ่งมีความเคร่งครัดทางศาสนา มากก็ยิ่งให้ค่าน้ำหนักของการโกหกมาก

2. คำนำนั้กของการโกหกระหว่างเรื่องที่ม้องค์ประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่าได้รับการตัดสินโดยกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดว่าเป็นเรื่องโกหกมากกว่าเรื่องที่ม้องค์ประกอบทางความหมายของการโกหกน้อยกว่า

3. องค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบของคำว่า “โกหก” มีความสำคัญไม่เท่ากันและผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาในระดับที่ต่างกันจะมีลำดับการให้ความสำคัญแก่องค์ประกอบทางความหมายของคำว่า “โกหก” แตกต่างกัน โดยที่ผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาสูงจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางความหมาย “เจตนาร้าย” มากกว่าผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาต่ำกว่า

4. การให้คำนำนั้กของการโกหกและลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบของคำว่า “โกหก” ในภาษาไทย ไม่แตกต่างจากคำนำนั้กของการโกหกและลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบของคำว่า “lie” ในภาษาอังกฤษ

4. วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบทางความหมายของคำว่า “โกหก” โดยนำความหมายจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ 2542 ที่ว่า “จงใจกล่าวคำที่ไม่จริง พูดปด พูดเท็จ (มักใช้ในที่ไม่สุภาพ)” มาเป็นหลัก เมื่อประกอบกับการที่ศาสนาต่างๆ ล้วนแต่มีข้อห้ามไม่ให้โกหก ก็แสดงให้เห็นว่าในกรณีของการโกหกที่เป็นต้นแบบ (prototypical lie) ผู้ที่พูดโกหกนั้นไม่ได้เพียงจงใจพูดสิ่งที่เป็นเท็จเท่านั้น แต่ยังมีเจตนาในทางที่ไม่ดี ในทางที่เป็นบาปด้วย ผู้วิจัยจึงได้สรุปว่าองค์ประกอบทางความหมายของคำว่าโกหกมี 4 องค์ประกอบคือ

1. เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง (เท็จ)
2. ผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดเป็นเท็จ (เชื่อ)
3. ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด (เจตนา)
4. ผู้พูดมีเจตนาร้าย (ร้าย)

การกระทำใดที่มีลักษณะ 4 ข้อนี้ครบก็จะถือเป็นการโกหกที่ใกล้เคียงกับการโกหกต้นแบบ แต่หากขาดลักษณะใดไปบ้างก็ยังได้รับการตีความว่าเป็นการโกหกได้ เพียงแต่เป็นการโกหกที่ “ไม่สมบูรณ์แบบ” และอาจจะได้รับการตีความว่าเป็นการโกหกโดยคนเพียงบางคน

ผู้วิจัยนำองค์ประกอบทางความหมายทั้ง 4 มาเป็นฐานในการแต่งเรื่องราวสั้นๆ 16 เรื่อง โดยแต่ละเรื่องมีหรือไม่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกที่ไม่ซ้ำกันเลย และผู้วิจัยได้จับท้ายแต่ละเรื่องด้วยคำถามว่าในการที่บุคคลคนหนึ่งได้กล่าวข้อความที่ปรากฏเป็นตัวหนาในเรื่อง จะถือได้ว่าผู้นั้นทำสิ่งที่เรียกว่าโกหกหรือไม่ ดังนี้

1. แต่งทำนั้กทรดหนังสือของดำที่วางอยู่บนโต๊ะ แดงกลัวว่าจะต้องชดใช้ค่าหนังสือ จึงบอกดำว่าตนเห็นนังเหมียว (แมวของดำ) กระโดดขึ้นโต๊ะมาทำแก้วนั้กทรดหนังสือ แดงโกหกดำหรือไม่ (+เท็จ +เชื่อ +เจตนา +ร้าย)

2. วันนี้ตุ๋นได้กลิ่นเหม็นในห้องครัวจึงวานให้ต๋อยมาช่วยรื้อของออกดู ปรากฏว่าต๋อยเห็นหนูตายอยู่ตัวหนึ่ง จึงได้นำซากหนูไปทิ้ง เมื่อตุ๋นถามต๋อยว่าอะไรทำให้มีกลิ่นเหม็น ต๋อยกลับบอกว่ามีถุงขยะถูกวางลืมไว้หลายวัน เพราะต๋อยรู้ว่าตุ๋นกลัวหนูมาก ไม่อยากให้ตุ๋นรู้สึกหวาดกลัวขยะแขยง ต๋อยโกหกตุ๋นหรือไม่ (+เท็จ +เชื่อ +เจตนา -ร้าย)

3. ฝ่ายเป็นคนที่ยายน้ำเก่งมาก ส่วนฝนยายน้ำไม่เป็นเลย ฝนขอให้ฝ่ายสอนยายน้ำให้และฝ่ายก็สัญญาว่าจะสอนให้ แต่ยังไม่ทันได้สอน ฝ่ายกับฝนก็มาทะเลาะกันด้วยเรื่องส่วนตัวเสียก่อน ฝนพยายามจะอ้อฝ่ายด้วยการเดินเข้ามาขอให้ฝ่ายสอนยายน้ำให้ตามสัญญาเมื่อหลายปีก่อน แต่ฝ่ายไม่ต้องการคืนดีจึงตอบแบบตัดไมตรีไปว่า “ฉันไม่เคยสัญญากับเธอว่าจะสอนยายน้ำให้” ฝ่ายโกหกฝนหรือไม่ (+เท็จ +เชื่อ -เจตนา +ร้าย)

4. ปีกไม่สบาย อยากจะขอติตรของป๊อกซึ่งมีบ้านอยู่ทางเดียวกันกลับบ้านหลังเลิกงาน แต่ป๊อกไม่อยากจะช่วยเหลือปีก ป๊อกจึงรีบบอกว่า “วันนี้เรานัดหมอฟันไว้นะ” เพื่อให้ปีกเข้าใจว่าตนยังไม่ตรงกลับบ้านแต่มีธุระจำเป็นต้องไปทำฟันที่คลินิกซึ่งอยู่ห่างออกไปคนละเส้นทาง ซึ่งปีกก็เข้าใจอย่างนั้นจริงๆ แต่จากนั้นป๊อกก็ขับรถกลับบ้านของตัวเองไปนั่งรอแฟนซึ่งมีอาชีพเป็นหมอฟัน แฟนของป๊อกนัดไว้ว่าจะมาหาป๊อกที่บ้าน แต่ป๊อกรออยู่นานแฟนก็ยังไม่มา จนกระทั่งนึกได้ว่าตนเองจำวันผิดแฟนของป๊อกจะมาหาป๊อกวันรุ่งขึ้นต่างหาก ป๊อกโกหกปีกหรือไม่ (+เท็จ -เชื่อ +เจตนา +ร้าย)

5. นิดชวนน้อยไปรับประทานอาหารด้วยกันที่ร้านแห่งหนึ่ง น้อยอยากจะกินฟรีจึงบอกนิดว่าวันนี้ตนเองนำเงินสดติดตัวมานิดเดียว แถมยังลืมเอาบัตรเอทีเอ็มและบัตรเครดิตมาด้วย นิดฟังแล้วก็เชื่อจึงจ่ายค่าอาหารมือนั้นให้น้อย แต่เมื่อน้อยสำรวจกระเป๋าสดางค์ตนเองในภายหลังก็ต้องประหลาดใจที่พบว่าตนเองเหลือเงินสดในกระเป๋าแค่ 40 บาท แถมยังลืมเอาบัตรเอทีเอ็มและบัตรเครดิตมาด้วยจริงๆ น้อยโกหกนิดหรือไม่ (-เท็จ +เชื่อ +เจตนา +ร้าย)

6. ปูกับปลาไปกินข้าวด้วยกันในร้านอาหารแห่งหนึ่ง บังเอิญว่าปูแต่งตัวด้วยเสื้อผ้าสีเดียวกับพนักงานเสิร์ฟของร้าน ปลาสังเกตได้จึงหัวเราะแหย่ปูที่แต่งตัวเหมือนเด็กเสิร์ฟ ขณะกินอาหารอยู่แฟนของปูก็โทรศัพท์เข้ามา ปูรู้สึกเขินที่จะพูดจาจะจำต้องหน้าปลา จึงได้เดินออกไปพูดโทรศัพท์กับแฟนที่หน้าร้าน แต่ปรากฏว่าคุยนานไปหน่อย เมื่อเดินกลับมาที่โต๊ะจึงหัวเราะแหย่และบอกปลาว่า “โทษที หัวหน้าเรียกไปเสิร์ฟอาหารนะ” ปูโกหกปลาหรือไม่ (+เท็จ +เชื่อ -เจตนา -ร้าย)

7. จีบกำลังสนใจศึกษาวิชาหมอดูด้วยตนเอง เจียบเมื่อทราบข่าวก็ขอให้จีบดูดวงให้จีบดูดวงของเจียบแล้วพบว่าเจียบกำลังดวงตกอย่างมาก แต่เนื่องจากเจียบเป็นคนคิดมากและเชื่ออะไรมางายเกินไป จีบจึงไม่อยากทำนายตามจริงให้เจียบไม่สบายใจ จีบจึงบอกว่า “เธอกำลังจะได้โชคลาภ” หลังจากนั้นเจียบก็ได้กลับบ้านของตนและนั่งอ่านตำราหมอดูเพื่อศึกษาเพิ่มเติม แล้วจیبได้พบว่าดวงของเจียบที่จริงแล้วกำลังจะได้โชคลาภ ส่วนที่ตอนแรกตนเองคิดว่าเจียบกำลังดวงตกนั้นเป็นเพราะตนคำนวณปีเกิดของเจียบผิดไป จีบโกหกเจียบหรือไม่ (+เท็จ -เชื่อ -เจตนา -ร้าย)

8. มตเป็นคนที่ไม่กระตือรือร้นในการเรียน มักจะส่งงานอาจารย์ช้าเป็นประจำ ส่วนหมูเป็นคนที่ชอบส่งงานล่วงหน้า หมูหวังดีอยากให้มตมีความกระตือรือร้นมากกว่านี้ จึงบอกมตว่าอาจารย์

เลื่อนให้ส่งรายงานเร็วขึ้นจากวันที่ 10 เป็นวันที่ 1 มดเชื่อหมูจึงรีบทำงานไปส่งอาจารย์ในวันที่ 1 โดยนัดไปส่งงานพร้อมกันกับหมู แล้วหมูก็ต้องแปลกใจมากที่พบว่าหน้าห้องพักของอาจารย์มีป้ายติดว่าขอเลื่อนการส่งงานจากวันที่ 10 เป็นวันที่ 1 จริงๆ โดยที่หมูไม่ทราบมาก่อนเลย หมูโกหกมดหรือไม่ (-เท็จ +เชื่อ +เจตนา -ร้าย)

9. นักร้องชื่อดังจัดคอนเสิร์ตในวันที่ปูกต้องมาเฝ้าสำนักงานเป็นเพื่อนปิก ปูกได้บอกให้ปิกฟังล่วงหน้าว่าตนอยากจะไปดูคอนเสิร์ต ปิกรักเพื่อนและยอมที่จะเฝ้าสำนักงานคนเดียวเพื่อให้ปูกได้ไปเที่ยว ปิกบอกอุบายให้ปูกเขียนใบลางานล่วงหน้าว่าจะไปเยี่ยมญาติที่ต่างจังหวัด ซึ่งปูกก็ทำตามนั้น แต่เมื่อถึงวันที่ต้องไปเที่ยวจริงๆ ก็ปรากฏว่าปูกตื่นสายไปไม่ทันดูคอนเสิร์ต แต่ปูกก็ขี้เกียจจะไปเฝ้าสำนักงานเป็นเพื่อนปิก ปูกจึงตัดสินใจจะหนีงานไปเยี่ยมญาติต่างจังหวัดจริงๆ ในวันนั้น ปูกโทรไปบอก

ปิกว่า “ฉันกำลังจะไปเยี่ยมญาติต่างจังหวัดนะจ๊ะ” โดยที่ปูกรู้ว่าปิกต้องคิดว่าปูกกำลังจะไปดูคอนเสิร์ต ปูกโกหกปิกหรือไม่(-เท็จ -เชื่อ +เจตนา +ร้าย)

10. อ้นมีกระเป๋าสองใบ ใบสีแดงได้มาจากแฟนเก่าที่เลิกกันไปแล้ว ใบสีฟ้าได้มาจากแฟนใหม่ชื่ออ้อม นกแอบชอบอ้นอยู่ อยากให้อ้นเลิกกับอ้อม ตนเองจะได้เข้าไปจีบอ้นแทน วันนั้นนกเห็นอ้นถือกระเป๋าสีฟ้าซึ่งอ้อมซื้อให้ นกจำสับสนเข้าใจว่ากระเป๋าสีฟ้านั้นอ้นได้มาจากแฟนเก่า นกก็เลยเห็นเป็นโอกาสเหมาะที่จะให้อ้นกับอ้อมทะเลาะกัน นกจึงรับโทรศัพท์ไปบอกอ้อมว่าวันนี้อ้นใช้กระเป๋ที่แฟนเก่าซื้อให้ นกโกหกอ้อมหรือไม่(+เท็จ -เชื่อ -เจตนา +ร้าย)

11. หนูกับนพเรียนวิชาซ่อมโทรทัศน์มาด้วยกัน นพเรียนจบแล้วก็ไปทำอาชีพอื่นทำให้ลืมเรื่องการซ่อมโทรทัศน์ไปแล้วในบางส่วน ในขณะที่หนูทำอาชีพเปิดร้านรับซ่อมโทรทัศน์ วันนี้โทรทัศน์ของนพเสีย นพซ่อมเองไม่ได้จึงได้นำมาซ่อมที่ร้านของหนู หนูไม่ยอมรับซ่อมให้นพเพราะเห็นว่ารู้จักกัน ต้องคิดค่าซ่อมถูกกว่าปกติหรืออาจจะไม่สามารถคิดค่าซ่อมได้เลย หนูจึงหาทางไล่ให้นพไปซ่อมร้านอื่นด้วยการแต่งเรื่องแปลกๆ มาคุยกับนพว่าขณะนี้ทีวีโทรทัศน์แบบที่ใช้พลังงานไฟฟ้าจากกระแสไฟฟ้าประปาในบ้านแล้ว หนูตั้งใจทำให้นพซึ่งก็ยังมีความรู้เรื่องโทรทัศน์อยู่บ้างรู้สึกที่หนูไม่รู้จักเรื่องโทรทัศน์และจะได้ไม่เชื่อใจในฝีมือและไปซ่อมร้านอื่น แต่เมื่อหนูอ่านหนังสือพิมพ์ในวันต่อมาก็ต้องตกใจที่พบว่าเรื่องที่ตนแต่งขึ้นเพื่อหลอกนพนั้นกลายเป็นเรื่องจริง เพราะนักวิจัยชาวอียิปต์สร้างโทรทัศน์แบบที่ใช้พลังงานไฟฟ้าจากกระแสไฟฟ้าประปาในบ้านได้สำเร็จมาครึ่งปีแล้วและกำลังจะผลิตออกจำหน่าย หนูโกหกนพหรือไม่(-เท็จ +เชื่อ -เจตนา +ร้าย)

12. วันนี้จิตคุยกับอาจารย์ฝรั่งเกี่ยวกับรายงานและการบ้านที่ต้องทำส่ง อาจารย์ฝรั่งบอกให้นำการบ้านมาส่งในวันจันทร์และนำรายงานมาส่งในวันพุธ แต่จิตไม่เก่งภาษาอังกฤษนัก ฟังแล้วเข้าใจผิดว่าให้ส่งการบ้านวันพุธและส่งรายงานวันจันทร์ จิตกลัวว่าจอยจะยังไม่ทราบกำหนดส่งงาน จึงรีบไปบอกจอยตามที่ตนเข้าใจว่า “อาจารย์ให้ส่งการบ้านวันพุธและส่งรายงานวันจันทร์” จิตโกหกจอยหรือไม่(+เท็จ -เชื่อ -เจตนา -ร้าย)

13. ก้อยไปหาคนที่บ้าน ทั้งสองกำลังพูดถึงอาจารย์สมชายที่มหาวิทยาลัยซึ่งดูแสนดู กบได้ ยืมหนังสือเล่มสำคัญของอาจารย์สมชายมาอ่านแต่ทำหายไปแล้วและไม่ทราบว่าจะไปบอกกับอาจารย์ อย่างไร กลัวว่าเมื่อเจอหน้ากันอาจารย์จะต้องทวงถามถึงหนังสือ ทันใดนั้นมีใครคนหนึ่งมาดกครั้ง ประตูรั้วบ้าน ก้อยจึงบอกกบซึ่งเป็นเจ้าของบ้านด้วยน้ำเสียงล่อล่อนว่า “กบ เธอไปเปิดประตูเร็ว ๆ เข้า สงสัยอาจารย์สมชายจะมาทวงหนังสือที่เธอยืมไป” กบหัวเราะและเดินออกจากบ้านไปเปิดประตู กบ หายไปสักพักใหญ่ ๆ ก็เดินกลับเข้ามาทำหน้าซีด ๆ บอกก้อยว่า “อาจารย์สมชายมาทวงหนังสือฉันถึงบ้าน จริง ๆ ด้วยแหละ” ก้อยโกหกกบหรือไม่ (-เท็จ +เชื่อ -เจตนา -ร้าย)

14. นกใช้คอมพิวเตอร์ไม่เป็นเลย แต่อยากจะทำตัวทันสมัยส่งอีเมลไปบอกรักคนที่ตัวเอง กำลังแอบชอบอยู่ นกจึงอ้อนวอนให้นิมซึ่งใช้คอมพิวเตอร์เก่งมากช่วยส่งอีเมลให้ นิมไม่อยากจะช่วยนกส่ง อีเมลเพราะรู้ว่าคนที่นกแอบชอบนั้นไม่ชอบนกละ แถมยังเกลียดอีกด้วย ถ้านกไปบอกรักก็คงจะถูกตำ กลับมาให้ออกหักเสียใจ นิมเป็นห่วงนกกก็เลยบอกไปว่า “วันนี้เมาส์คอมพิวเตอร์เสียนะ” เพื่อให้กบเข้าใจ ว่าคอมพิวเตอร์ใช้การไม่ได้ นกได้ยินอย่างนั้นก็เลิกรบเร้าให้นิมช่วยส่งอีเมล ซึ่งวันนั้นเมาส์ คอมพิวเตอร์ก็เสียจริงๆ แต่นกไม่รู้หรือว่าคอมพิวเตอร์ที่เมาส์เสียก็สามารถใช้ส่งอีเมลได้ นิมโกหก นกหรือไม่ (-เท็จ -เชื่อ +เจตนา -ร้าย)

15. เธอแอบเห็นแฟนของบีเดินจูงมืออย่างหวานชื่นกับคนรักใหม่ทั้งๆ ที่เพิ่งเลิกกับบีไปไม่กี่วัน และบีเองก็ยังทำใจไม่ได้กับการถูกทิ้ง เธอเห็นดังนั้นจึงรีบมาบอกบีว่าเห็นแฟนเก่าของบีเดินจูงมือกับคน รักใหม่โดยหวังว่าบีจะรู้สึกเจ็บช้ำน้ำใจมากขึ้น เธอโกหกบีหรือไม่ (-เท็จ -เชื่อ +เจตนา +ร้าย)

16. เหมียวไปซื้อของที่เซ็นทรัล หอบของที่ซื้อใส่ถุงของห้างเซ็นทรัลกลับมาพะรุงพะรัง ระหว่างทางกลับบ้านพบกับหมีซึ่งถามเหมียวว่าไปไหนมา เหมียวตอบว่าไปซื้อของมาจากเซ็นทรัล เหมียวโกหกหมีหรือไม่ (-เท็จ -เชื่อ -เจตนา -ร้าย)

ผู้วิจัยนำเรื่องที่แต่งขึ้นมาสร้างเป็นแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างอ่านและตอบคำถามที่ทั้งท้ายไว้ใน แต่ละเรื่องว่าบุคคลในเรื่องโกหกหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างมีตัวเลือกตอบ 7 ตัวเลือกสำหรับแต่ละเรื่องคือ

แน่ใจมากกว่าไม่โกหก (1 คะแนน) ค่อนข้างแน่ใจว่าไม่โกหก (2 คะแนน) ไม่ค่อยแน่ใจแต่น่าจะไม่โกหก (3 คะแนน) ตัดสินไม่ได้ว่าโกหกหรือไม่ (4 คะแนน) ไม่ค่อยแน่ใจแต่น่าจะโกหก (5 คะแนน) ค่อนข้างแน่ใจว่าโกหก (6 คะแนน) และ แน่ใจมากกว่าโกหก (7 คะแนน)

นอกจากนั้นในแบบสอบถามยังมีการสอบถามข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่จำเป็นต่อการ วิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นฆราวาสจะต้องทำเครื่องหมายหน้ากิจกรรมทางศาสนาทั้งหมดที่ตนกระทำ จำนวนกิจกรรมที่เลือกตอบโดยกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนถือเป็นค่าคะแนนความเคร่งครัดทางศาสนาของผู้นั้น เช่นถ้าตอบว่ากระทำกิจกรรมจำนวน 4 ข้อ ก็จะถือว่าผู้นั้นมีค่าคะแนนความเคร่งครัดทางศาสนา 4 คะแนน กิจกรรมทางศาสนาทั้ง 10 ข้อในแบบสอบถามมีดังนี้

1. สวดมนต์ไหว้พระทุกวัน
2. ปฏิบัติกรรมฐาน (เจริญสมาธิและวิปัสสนา) อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง
3. อ่านหนังสือธรรมะสม่ำเสมอ

4. ฟังเทศน์ (ที่วัด, ทางทีวี, ทางวิทยุ, ทางอินเทอร์เน็ต) อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง
5. มีกิจกรรมพิเศษในวันพระเป็นประจำ (ใส่บาตร, ถวายเทียน ฯลฯ)
6. ไปวัดในวันสำคัญทางศาสนาเป็นประจำ (ทำบุญ, เวียนเทียน ฯลฯ)
7. พยายามถือศีลครบ 5 ข้ออยู่ตลอดเวลา
8. สามารถปฏิบัติตามศีล 5 ได้สมบูรณ์หรือเกือบสมบูรณ์ตลอดเวลา
9. สนุกใจด้วยตัวเองไปเข้าคอร์สปฏิบัติธรรมเป็นประจำ
10. รักษาศีล 8

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากทั้งนักบวชและฆราวาส ผู้วิจัยนักบวชเป็นกลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาสูง (เนื่องจากพระภิกษุและสามเณรต้องถือศีล 227 และ 10 ข้อตามลำดับ ซึ่งมากกว่าฆราวาส) นักบวชในที่นี้ได้แก่พระภิกษุและสามเณรที่มีอายุไม่เกิน 60 ปี ในกรณีของสามเณรจะเก็บข้อมูลเฉพาะที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปเพื่อให้แน่ใจว่ามีวุฒิภาวะเป็นผู้ใหญ่และเพื่อให้อายุต่ำสุดของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักบวชคล้ายคลึงกับอายุต่ำสุดของกลุ่มตัวอย่างฆราวาสซึ่งมีอายุขั้นต่ำ 18 ปี แบบสอบถามจากกลุ่มนักบวชที่มีข้อมูลครบถ้วนสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยนี้มีจำนวน 63 ฉบับ อายุเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มนักบวช (เฉพาะแบบสอบถามที่นำมาใช้เป็นข้อมูลในการวิจัย) คือ 25.59 ปี ทั้งหมดเป็นเพศชาย ไม่มีนักบวชเพศหญิง (ภิกษุณี สามเณรี และแม่ชี)

แบบสอบถามที่ครบถ้วนสมบูรณ์จากฆราวาสมีทั้งหมด 198 ฉบับ กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 18-60 ปี ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาแบ่งเป็น 3 กลุ่มตามระดับคะแนนค่าความเคร่งครัดทางศาสนา โดยให้แต่ละระดับมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกัน และกลุ่มตัวอย่างที่ได้คะแนนค่าความเคร่งครัดทางศาสนาเท่ากันจะต้องอยู่ในระดับเดียวกันโดยไม่มีการฉีกกลุ่ม (เช่น ถ้าให้คะแนนความเคร่งครัดทางศาสนา 2 อยู่ในระดับต่ำ ผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาในระดับ 2 ทุกคนก็ต้องอยู่ในระดับต่ำ จะไม่มีการฉีกกลุ่มนำผู้ใดคะแนน 2 บางส่วนไปอยู่ในระดับความเคร่งครัดทางศาสนาปานกลาง)

ในการวิจัยนี้จะนำเฉพาะข้อมูลจากแบบสอบถามที่มีค่าความเคร่งครัดทางศาสนาในระดับสูงสุดและต่ำสุดมาใช้เท่านั้น ระดับที่อยู่ตรงกลางจะถูกคัดทิ้งไป เนื่องจากผู้วิจัยต้องการให้ข้อมูลที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ดังนั้นเมื่อนำมารวมกับนักบวชซึ่งถือว่าเป็นผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาสูง ฆราวาสที่ได้ค่าความเคร่งครัดทางศาสนาสูงจึงถือเป็นกลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาปานกลาง และ ฆราวาสผู้ได้ค่าความเคร่งครัดทางศาสนาต่ำถือเป็นกลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาต่ำ

เนื่องจากฆราวาสมีทั้งเพศชายและหญิง ในขณะที่นักบวชในที่นี้มีเฉพาะเพศชาย แต่ผู้วิจัยไม่ต้องการที่จะเลือกเก็บข้อมูลจากฆราวาสเฉพาะเพศชาย เนื่องจากในผู้พูดภาษาไทยในสังคมจริงมีทั้งที่เป็นหญิงและชาย ผู้วิจัยเกรงว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายเพียงเพศเดียวจะไม่สามารถเป็นตัวแทนผู้พูดภาษาไทยทั้งหมดได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลจากฆราวาสทั้งชายและหญิงในชั้นแรก และนำผลที่ได้จากฆราวาสชายและหญิงมาพิสูจน์ทางสถิติว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ และวางแผนไว้ว่าหากมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยก็จะคัดข้อมูลจากฆราวาสหญิงทิ้งไปเพื่อเป็นการควบคุมตัวแปรด้านเพศ แล้วเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากฆราวาสชายจนได้จำนวนในแต่ละระดับความเคร่งครัด

ทางศาสนาใกล้เคียงกับกลุ่มนักบวช แต่จากการเก็บข้อมูลจริงพบว่าผลการตีความคำว่าโกหกจากพระวาสาชายและหญิงไม่มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยก็จะถือว่าเพศไม่ได้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการตีความคำว่าโกหก และจะพิจารณาข้อมูลจากพระวาสาชายและหญิงรวมกันไปโดยไม่จำแนกเพศ

5. ผลการวิจัย

5.1 ผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาแตกต่างกันตีความว่าการกระทำใด ๆ เป็นการโกหกด้วยคำนำหนักแตกต่างกัน

แต่แทนที่ผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนามากกว่าจะให้คำนำหนักของการโกหกมากกว่าผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาน้อยกว่าตามสมมุติฐานก็พบว่าผู้มีความเคร่งครัดในศาสนาปานกลางกลับเป็นกลุ่มที่ให้คำนำหนักของการโกหกสูงที่สุด ตามด้วยกลุ่มผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาสูง และ กลุ่มผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาต่ำให้คำนำหนักของการโกหก โดยคะแนนรวมของทั้ง 16 เรื่องจากแต่ละกลุ่มมีค่าเฉลี่ยที่ 4.61 4.38 และ 4.05 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาที่ละเรื่องคือพบว่าไม่มีผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาต่ำให้คำนำหนักของการโกหกเรื่องใดสูงที่สุดเลย แต่มีอยู่ 11 เรื่องจาก 16 เรื่องที่ได้รับการตีความว่าเป็นการโกหกมากที่สุดโดยกลุ่มเคร่งครัดทางศาสนาปานกลาง (คือเรื่องที่ 3 4 6 8 9 10 12 13 14 15 และ 16) และมี 5 เรื่องที่ได้รับการตีความว่าเป็นการโกหกมากที่สุดโดยกลุ่มเคร่งครัดทางศาสนาสูง (คือเรื่องที่ 1 2 5 7 และ 11)

เมื่อนำสถิติ ANOVA มาพิจารณาตัดสินว่าความแตกต่างของค่าคะแนนของเรื่องแต่ละเรื่องที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนในแต่ละกลุ่มเป็นความต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ก็พบว่า 11 ใน 16 เรื่องเป็นความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = 0.05$ มีเพียง 5 เรื่องคือเรื่องที่ 10 12 13 15 และ 16 ที่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $p = 0.05$

ผลที่ได้แสดงในตารางที่ 1 ต่อไปนี้

เรื่องที่	นักบวช	พระวาสา		แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
	กลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาสูง	กลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาปานกลาง	กลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาต่ำ	
1	6.95	6.92	6.72	✓
2	6.44	5.92	5.39	✓
3	5.86	6.03	4.96	✓
4	5.50	5.85	4.70	✓
5	6.11	6.05	5.46	✓
6	2.43	4.02	3.25	✓
7	5.51	5.3	4.68	✓

เรื่องที่	นักบวช	ฆราวาส		แตกต่างอย่างมี นัยสำคัญทาง สถิติ
	กลุ่มผู้เคร่งครัดทาง ศาสนาสูง	กลุ่มผู้เคร่งครัดทาง ศาสนาปานกลาง	กลุ่มผู้เคร่งครัดทาง ศาสนาต่ำ	
8	5.48	5.52	4.68	✓
9	4.25	4.77	3.82	✓
10	4.17	4.27	4.14	
11	6.03	6	5.52	✓
12	1.83	2.33	2.21	
13	3.13	3.25	2.79	
14	4.05	4.9	3.85	✓
15	1.40	1.57	1.56	
16	1	1.1	1.08	

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักการโกหกแต่ละเรื่อง จำแนกตามความเคร่งครัดทางศาสนา

5.2 เรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่าได้รับการตัดสินว่าเป็นเรื่องโกหกมากกว่าเรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกน้อยกว่า

ผู้วิจัยนำจำนวนคนในแต่ละกลุ่มย่อยที่ให้ค่าน้ำหนักของการโกหกของเรื่องที่มีจำนวนองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่ามาเปรียบเทียบกับจำนวนคนที่ให้ค่าน้ำหนักของการโกหกของเรื่องที่มีจำนวนองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกน้อยกว่า เพื่อดูว่าคนส่วนมากจะให้ค่าน้ำหนักเรื่องที่ใกล้เคียงกับต้นแบบของการโกหกมากกว่า (มีจำนวนองค์ประกอบทางความหมายมากกว่า) สูงกว่าเรื่องที่มีจำนวนองค์ประกอบทางความหมายของโกหกน้อยกว่าหรือไม่

ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยเชื่อว่าแต่ละองค์ประกอบทางความหมายมีความสำคัญต่อการเป็นการโกหกไม่เท่ากัน ดังนั้นในการเปรียบเทียบกันจึงไม่เพียงแต่พิจารณาที่จำนวนองค์ประกอบทางความหมายเท่านั้น แต่จะต้องพิจารณาให้เรื่องที่มีจำนวนองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่าจะต้องครอบคลุมองค์ประกอบทางความหมายของเรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายน้อยกว่าด้วย (หมายถึงมีองค์ประกอบทางความหมายส่วนหนึ่งเหมือนกัน) และมีองค์ประกอบทางความหมายอื่นเพิ่มเติมขึ้นมาอีกหนึ่งองค์ประกอบหรือมากกว่า

ตัวอย่างเช่น ค่าเฉลี่ยน้ำหนักการโกหกของเรื่องที่ 1 และ 2 สามารถนำมาเปรียบเทียบกันได้ เนื่องจากเรื่องที่ 1 มีองค์ประกอบทางความหมาย +เท็จ + เชื่อ + เจตนา + ร้าย ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบของเรื่องที่ 2 อันได้แก่ + เท็จ + เชื่อ + เจตนา – ร้าย และเรื่องที่ 1 ก็มีองค์ประกอบทางความหมายที่มากกว่าอยู่หนึ่งองค์ประกอบคือ + ร้าย ในขณะที่เรื่องที่ 5 กับ 6 จะไม่นำมาเปรียบเทียบกัน เพราะองค์ประกอบของเรื่องที่ 5 อันได้แก่ –เท็จ +เชื่อ +เจตนา + ร้าย ไม่ครอบคลุมองค์ประกอบของเรื่องที่ 6 คือ +เท็จ +เชื่อ –เจตนา – ร้าย

จำนวนของเรื่องที่น่ามาเปรียบเทียบกันมีทั้งหมด 77 คู่ และได้ผลในการเปรียบเทียบตามตารางที่ 2 ในที่นี้ เรื่อง X หมายถึงเรื่องที่เรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่า ส่วนเรื่อง Y หมายถึงเรื่องที่เรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกน้อยกว่า

คู่ที่	เปรียบเทียบระหว่างเรื่อง		ผู้เคร่งครัดทางศาสนาสูงที่ให้ค่าคะแนนการโกหกเรื่อง X มากกว่า Y		ผู้เคร่งครัดทางศาสนาปานกลางที่ให้ค่าคะแนนการโกหกเรื่อง X มากกว่า Y		ผู้เคร่งครัดทางศาสนาต่ำที่ให้ค่าคะแนนการโกหกเรื่อง X มากกว่า Y		กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ให้ค่าคะแนนการโกหกเรื่อง X มากกว่า Y	
	X	Y	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	1	2	63	100	59	98.33	71	100	193	99.48
2	1	3	63	100	60	100	69	97.18	192	98.97
3	1	4	62	98.41	60	100	70	98.59	195	98.97
4	1	5	62	98.41	60	100	64	90.141	186	95.88
5	1	6	63	100	60	100	69	97.183	192	98.97
6	1	7	63	100	60	100	70	98.59	193	99.48
7	1	8	63	100	59	98.33	70	98.59	192	98.97
8	1	9	63	100	60	100	70	98.59	193	99.48
9	1	10	63	100	60	100	69	97.18	192	98.97
10	1	11	63	100	59	98.33	68	78	190	97.94
11	1	12	63	100	60	100	71	100	194	100
12	1	13	62	98.41	60	100	71	100	193	99.48
13	1	14	63	100	60	100	71	100	194	100
14	1	15	63	100	60	100	71	100	194	100
15	1	16	63	100	60	100	71	100	194	100
16	2	6	61	96.83	55	91.67	65	91.55	181	93.3
17	2	7	56	88.89	48	80	57	80.28	185	82.99
18	2	8	57	90.48	52	86.67	59	83.10	168	86.60
19	2	9	58	92.03	47	78.33	53	74.65	158	81.44
20	2	10	54	85.71	52	86.67	51	71.83	157	80.93
21	2	11	55	87.30	47	78.33	45	63.38	147	75.77
22	2	12	63	100	54	90	69	97.18	186	95.88
23	2	13	58	92.06	53	88.33	65	91.55	176	90.72
24	2	14	59	93.65	51	85	65	91.55	175	90.21
25	2	16	63	100	60	100	71	100	194	100
26	3	6	61	96.83	56	93.33	64	90.14	181	93.30
27	3	7	44	69.84	53	88.33	56	75.87	153	78.87

วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ ปีที่ 27 ฉบับที่ 2 มกราคม – มิถุนายน 2552

28	3	8	44	69.84	52	86.67	54	76.06	150	77.32
29	3	9	54	85.71	52	86.67	50	70.42	156	80.41
30	3	10	50	79.37	52	86.67	51	71.83	153	78.87
31	3	11	38	60.32	48	80	29	40.85	115	59.28
32	3	12	60	95.24	58	96.67	66	92.96	184	94.86
33	3	13	56	88.89	58	96.67	65	91.55	179	92.27
34	3	15	63	100	60	100	70	98.60	193	99.48
35	3	16	63	100	59	98.33	41	57.75	163	84.02
36	4	6	56	88.89	55	91.67	55	77.47	166	85.57
37	4	7	47	74.60	50	83.33	47	66.20	144	74.23
38	4	8	45	71.43	47	78.33	41	57.77	133	68.56
39	4	9	50	79.37	53	88.33	50	70.42	153	78.87
40	4	10	54	85.71	48	80	47	66.20	149	76.80
41	4	11	43	68.25	47	78.33	36	50.70	126	64.95
42	4	12	61	96.83	57	95	59	83.10	177	91.24
43	4	13	55	87.30	53	88.33	62	57.32	170	87.63
44	4	14	49	77.78	52	86.67	52	73.24	153	78.87
45	4	15	62	98.41	57	95	67	94.37	186	95.88
46	4	16	63	100	60	100	71	100	194	100
47	5	6	59	93.65	55	91.67	60	84.51	174	89.70
48	5	7	51	80.95	53	88.33	54	76.06	158	81.44
49	5	8	56	88.89	51	85	57	80.28	164	84.54
50	5	9	56	88.89	52	86.67	59	83.10	167	86.08
51	5	10	59	93.65	50	83.33	58	81.69	167	86.08
52	5	11	49	77.78	40	66.67	35	49.30	124	63.92
53	5	13	59	93.65	53	88.33	61	85.92	173	89.18
54	5	14	58	92.06	54	90	60	84.51	172	88.66
55	5	15	63	100	59	98.33	69	97.18	191	98.45
56	5	16	63	100	59	98.33	71	100	193	99.48
57	6	12	49	77.78	53	88.33	59	83.10	161	82.99
58	6	13	35	55.56	44	73.33	53	74.65	132	68.04
59	6	16	63	100	59	98.33	71	100	193	99.48
60	7	12	63	100	56	93.33	64	90.141	183	94.33
61	7	14	59	93.65	46	76.67	55	77.47	160	82.48

62	8	13	54	85.71	46	76.67	55	77.47	155	79.90
63	8	14	51	80.95	48	80	61	85.92	160	82.47
64	8	16	63	100	60	100	56	78.87	179	92.27
65	9	12	58	92.06	56	93.33	59	83.10	173	89.18
66	9	13	50	79.37	52	82.67	52	73.24	154	79.39
67	9	16	63	100	59	98.33	71	100	193	99.48
68	10	12	61	96.83	55	91.67	65	91.55	181	93.30
69	10	15	61	96.83	57	95	70	98.59	188	96.91
70	10	16	63	100	60	100	71	100	194	100
71	11	12	62	98.41	55	91.67	65	95.78	185	95.36
72	11	14	61	96.83	56	93.33	63	88.73	180	92.78
73	11	16	63	100	59	98.33	71	100	193	99.48
74	12	16	63	100	60	100	71	100	194	100
75	13	16	63	100	59	98.33	71	100	193	99.48
76	14	16	63	100	60	100	71	100	194	100
77	15	16	63	100	59	98.33	71	100	193	99.48

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าน้ำหนักของการโกหกระหว่างเรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่าและน้อยกว่า จำแนกตามความเคร่งครัดทางศาสนา

จากตารางจะเห็นได้ว่าการเปรียบเทียบ 77 คู่ มีเพียง 2 คู่ (คือเรื่องที่ 3 กับเรื่องที่ 11 และเรื่องที่ 5 กับเรื่องที่ 11) ที่พบว่ามีคนจำนวนน้อยกว่าที่ตัดสินให้เรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่ามีความเป็นเรื่องโกหกน้อยกว่าเรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกน้อยกว่า และพบเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาเท่านั้น ดังนั้นเมื่อพิจารณาในภาพรวมจึงสรุปได้ว่าผลที่ได้ในส่วนนี้ตรงกับสมมุติฐานที่ว่าเรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกมากกว่าได้รับการตัดสินว่าเป็นเรื่องโกหกมากกว่าเรื่องที่มีองค์ประกอบทางความหมายของการโกหกน้อยกว่า

5.3 ผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาที่ต่างกันมีการเรียงลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายของคำว่าโกหกต่างกัน

เพื่อที่จะทราบว่าองค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบในคำว่า “โกหก” มีน้ำหนักมากน้อยกว่ากันอย่างไร ผู้วิจัยจะต้องนำแต่ละองค์ประกอบทางความหมายมาเปรียบเทียบกันเป็นคู่ๆ ทั้งหมด 6 คู่คือ

เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง (เท็จ) กับ ผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดเป็นเท็จ (เชื่อ)

เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง (เท็จ) กับ ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด (เจตนา)

เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง (เท็จ) กับ ผู้พูดมีเจตนาร้าย (ร้าย)

ผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดเป็นเท็จ (เชื่อ) กับ ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด (เจตนา)

ผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดเป็นเท็จ (เชื่อ) กับ ผู้พูดมีเจตนาร้าย (ร้าย)

ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด (เจตนา) กับ ผู้พูดมีเจตนาร้าย (ร้าย)

วิธีการที่จะสามารถบอกได้ว่าองค์ประกอบทางความหมายใดในแต่ละคู่มีความสำคัญมากกว่า ต้องอาศัยการนำค่าการตีความเรื่อง 2 เรื่องมาเปรียบเทียบกับ 2 เรื่องนี้ต้องมีองค์ประกอบทางความหมาย 2 องค์ประกอบที่ต้องการเปรียบเทียบตรงข้ามกัน และมีองค์ประกอบทางความหมายที่เหลืออีก 2 องค์ประกอบเหมือนกันทุกประการ

ตัวอย่างเช่น ถ้าต้องการเปรียบเทียบให้เห็นว่าองค์ประกอบทางความหมาย “เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง” กับ “ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด” องค์ประกอบใดมีความสำคัญกว่า ก็จะต้องนำเรื่องทั้งหมด 8 เรื่องมาเปรียบเทียบกับกันเป็น 4 คู่ ดังนี้

เรื่องที่						เทียบกับเรื่องที่				
คู่ที่ 1	12	+เท็จ	-เชื่อ	-เจตนา	-ร้าย	14	-เท็จ	-เชื่อ	+เจตนา	-ร้าย
คู่ที่ 2	10	+เท็จ	-เชื่อ	-เจตนา	+ร้าย	9	-เท็จ	-เชื่อ	+เจตนา	+ร้าย
คู่ที่ 3	6	+เท็จ	+เชื่อ	-เจตนา	-ร้าย	8	-เท็จ	+เชื่อ	-เจตนา	-ร้าย
คู่ที่ 4	3	+เท็จ	+เชื่อ	-เจตนา	+ร้าย	5	-เท็จ	+เชื่อ	+เจตนา	+ร้าย

องค์ประกอบทางความหมายที่ต้องการเปรียบเทียบในแต่ละคู่มีลักษณะตรงข้ามกัน (เรื่องทางด้านซ้าย +เท็จ -เจตนา แต่เรื่องทางขวา -เท็จ +เจตนา) ส่วนองค์ประกอบความหมายที่เหลืออีก 2 องค์ประกอบคือ “ผู้พูดเชื่อว่าสิ่งที่ตนพูดเป็นเท็จ” และ “ผู้พูดมีเจตนาร้าย” จะได้รับการควบคุมให้ตรงกันในแต่ละคู่ (เช่นในคู่ที่ 1 เรื่องทั้งสองต่างมีองค์ประกอบ -เชื่อ -ร้าย เหมือนกัน)

จากตัวอย่างนี้หากเรื่องด้านซ้ายได้คะแนนมากกว่าเรื่องด้านขวาก็จะได้รับการตีความว่า +เท็จ มีความสำคัญมากกว่า +เจตนา และถ้าเรื่องด้านขวาได้คะแนนมากกว่าเรื่องด้านซ้ายก็จะได้รับการตีความว่า +เจตนา มีความสำคัญมากกว่า +เท็จ

จากการเปรียบเทียบเรื่องในแต่ละคู่ องค์ประกอบทางความหมายที่มีความสำคัญมากกว่าจะได้ 1 คะแนน

หากจากทั้ง 4 คู่มิพบว่าองค์ประกอบทางความหมายหนึ่งมีความสำคัญมากกว่าอีกองค์ประกอบหนึ่ง องค์ประกอบทางความหมายที่มีความสำคัญมากกว่าจะได้คะแนน 4 และอีกองค์ประกอบหนึ่งได้คะแนนเป็น 0

หากจากการเปรียบเทียบพบว่าองค์ประกอบทางความหมายหนึ่งมีความสำคัญมากกว่าอีกองค์ประกอบหนึ่งใน 3 คู่ และในอีก 1 คู่พบผลในทางตรงกันข้ามคือให้องค์ประกอบที่เหลือมีความสำคัญมากกว่า องค์ประกอบทางความหมายแรกจะได้คะแนน 3 และอีกองค์ประกอบหนึ่งได้คะแนนเป็น 1

หากจากการเปรียบเทียบพบว่าองค์ประกอบหนึ่งมีค่าความสำคัญมากกว่าอีกองค์ประกอบหนึ่งใน 2 คู่ และในอีก 2 คู่ที่เหลือกับพบในทางตรงกันข้ามว่าอีกองค์ประกอบหนึ่งมีค่าความสำคัญมากกว่า ในกรณีนี้ทั้งสององค์ประกอบได้คะแนน 2 คะแนนเท่ากัน

หากเรื่องสองเรื่องที่เอามาเปรียบเทียบกันได้คะแนนเท่ากันจนไม่สามารถตัดสินได้ว่าองค์ประกอบทางความหมายใดมีค่าความสำคัญมากกว่า ทั้งสองจะได้คะแนน 0.5 คะแนน

ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างการเปรียบเทียบให้เห็นว่าองค์ประกอบทางความหมาย “เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง” กับ “ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด” มาเป็นตัวอย่าง การเปรียบเทียบได้ผลดังนี้

ความ เคร่งครัด ทางศาสนา	เรื่องที่	ค่าคะแนน เฉลี่ย		เรื่องที่	ค่าคะแนน เฉลี่ย	คะแนน	
						+เท็จ	+เจตนา
สูง	3	5.86	<	5	6.11	0	1
	6	2.43	<	8	5.48	0	1
	10	4.17	<	9	4.25	0	1
	12	1.83	<	14	4.05	0	1
ปานกลาง	3	6.03	<	5	6.05	0	1
	6	4.02	<	8	5.52	0	1
	10	4.27	<	9	4.77	0	1
	12	2.33	<	14	4.9	0	1
ต่ำ	3	4.96	<	5	5.46	0	1
	6	3.25	<	8	4.68	0	1
	10	4.14	>	9	3.82	1	0
	12	2.21	<	14	3.85	0	1

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบองค์ประกอบทางความหมาย “เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง” กับ “ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด” จำแนกตามความเคร่งครัดทางศาสนา

กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มย่อยล้วนแต่ตัดสินว่า “ผู้พูดมีเจตนาให้ผู้ฟังเชื่อในสิ่งที่ตนพูด” เป็นองค์ประกอบทางความหมายที่มีความสำคัญต่อการโกหกมากกว่า “เรื่องที่พูดไม่ตรงกับข้อเท็จจริง”

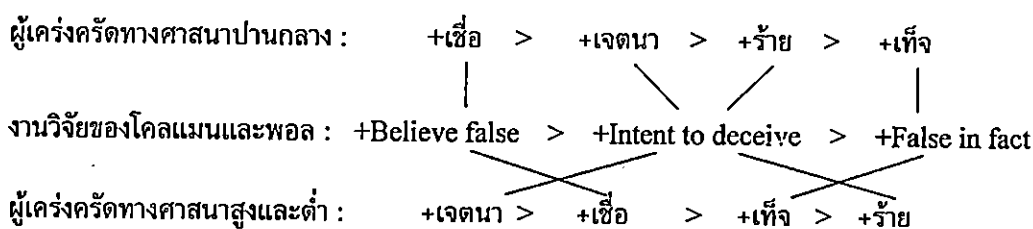
กลุ่มผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาสูงและกลุ่มผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาปานกลางตัดสินเหมือนกัน คือตัดสินให้ +เจตนา มีความสำคัญกว่า +เท็จ ในการเปรียบเทียบทั้ง 4 คู่ ส่วนผู้ความเคร่งครัดในศาสนาต่ำตัดสินให้ +เจตนา มีความสำคัญกว่า +เท็จ ใน 3 คู่ และตัดสินให้ +เท็จ มีความสำคัญกว่า +เจตนา ในคู่ที่เหลือ

หากคิดเป็นคะแนนโดยไม่จำแนกความเคร่งครัดทางศาสนาจะได้ว่า +เท็จ ได้ 1 คะแนน และ

ในส่วนที่ไม่ตรงสมมุติฐานอีกประการหนึ่งก็คือ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานว่าผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาสูงจะให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางความหมาย “ผู้พูดมีเจตนาร้าย” มากกว่าผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาต่ำกว่า แต่ผลที่ได้ปรากฏว่าผู้ที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาสูงกลับให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทางความหมาย “ผู้พูดมีเจตนาร้าย” ต่ำกว่าองค์ประกอบทางความหมายอื่นๆ และจัดอันดับความสำคัญโดยรวมเช่นเดียวกับในกรณีของผู้เคร่งครัดทางศาสนาต่ำทุกประการ ในขณะที่ผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาปานกลางกลับให้ความสำคัญกับ “ผู้พูดมีเจตนาร้าย” มากกว่ากลุ่มอื่น และมีการจัดอันดับความสำคัญที่แตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างเห็นได้ชัด

5.4 คนไทยที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาปานกลางให้ค่าน้ำหนักของการโกหกและลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบของคำว่า “โกหก” ในภาษาไทยเหมือนกับที่ชาวอเมริกันกระทำต่อคำว่า “lie” ในภาษาอังกฤษ

แม้ว่าจำนวนองค์ประกอบทางความหมายของ “โกหก” ในงานวิจัยนี้จะไม่เท่ากับจำนวนองค์ประกอบทางความหมายของ “lie” ในงานวิจัยของโคลแมน และ พอล และมีการศึกษาตัวแปรทางสังคมคือระดับความเคร่งครัดทางศาสนาในขณะที่งานวิจัยของโคลแมนและพอลไม่มีการศึกษาตัวแปรทางสังคมใดๆ แต่ผลที่ได้ก็มีส่วนที่สามารถเทียบเคียงกันได้ องค์ประกอบทางความหมาย + deceive ในงานของโคลแมนและพอลได้รับการจำแนกเป็น 2 องค์ประกอบในงานวิจัยนี้ คือ +เจตนา และ +ร้าย และเมื่อนำการจัดอันดับความสำคัญของแต่ละองค์ประกอบทางความหมายมาเปรียบเทียบกับกันก็พบว่า ผลจากงานวิจัยของโคลแมน และพอล ตรงกับผลที่ได้จากผู้เคร่งครัดทางศาสนาปานกลางในงานวิจัยนี้ แต่ไม่ตรงกับผลที่ได้จากผู้เคร่งครัดทางศาสนาสูงและต่ำ ดังนี้ (การโยงเส้นแสดงว่าเป็นองค์ประกอบทางความหมายที่เทียบเคียงกันได้)

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการให้ค่าน้ำหนักของการโกหกและลำดับความสำคัญขององค์ประกอบทางความหมายแต่ละองค์ประกอบของคำว่า “โกหก” ในภาษาไทยกับคำว่า “lie” ในภาษาอังกฤษจึงมีความแตกต่างกันในกรณีของคนไทยที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาสูงและต่ำ แต่มีความเหมือนกันในกรณีของคนไทยที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมุติฐานของงานวิจัยนี้เพียงบางส่วน

6. สรุปผล

ผลของงานวิจัยนี้สนับสนุนแนวคิดต้นแบบ (prototype) และตรงตามสมมุติฐานบางส่วนคือพบว่าความเคร่งครัดทางศาสนามีอิทธิพลต่อการตีความว่าการกระทำใดเป็นการโกหกในอัตราที่มากน้อยต่างกัน รวมทั้งมีผลต่อการให้ความสำคัญกับแต่ละองค์ประกอบทางความหมายของคำว่าโกหกที่แตกต่างกันด้วย

ข้อที่น่าสังเกตและถือเป็นส่วนที่ไม่ตรงกับสมมุติฐานก็คือการที่ผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาต่ำและสูงมีลักษณะการตีความและการให้ค่าน้ำหนักแก่องค์ประกอบทางความหมายของคำว่าโกหกเหมือนกัน และแตกต่างจากผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาปานกลาง โดยผู้มีความเคร่งครัดทางศาสนาปานกลางกลับให้ความสำคัญกับ “ผู้พูดมีเจตนาร้าย” มากกว่ากลุ่มอื่นซึ่งตรงกับที่ผู้วิจัยคาดว่าจะเป็นลักษณะที่พบในกลุ่มผู้เคร่งครัดทางศาสนาสูง

ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจจะเป็นเพราะผู้เคร่งครัดทางศาสนาปานกลางในงานวิจัยนี้คือฆราวาสที่มีความเคร่งครัดทางศาสนาสูงเมื่อเทียบกับฆราวาสทั่วไป ฆราวาสนั้นไม่ได้มีข้อบังคับให้ปฏิบัติมากมายเหมือนกับในกรณีของนักบวช หากฆราวาสคนใดจะเลือกที่จะปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทางศาสนาเคร่งครัดมาก ก็น่าจะมาจากเจตนาและความตั้งใจจริงของคนผู้นั้น ในขณะที่ข้อบังคับที่มากมายของนักบวชถือเป็นข้อบังคับที่คนในสังคมเชื่อกันว่าไม่ว่าผู้ใดเป็นนักบวชก็ย่อมต้องปฏิบัติตาม โดยที่งานวิจัยนี้ไม่ได้สอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักบวชว่าได้ปฏิบัติตามข้อบังคับเหล่านั้นจริงหรือไม่และด้วยเจตนาและความตั้งใจจริงเพียงไร

บรรณานุกรม

- Berlin, B., P. Kay .1969. **Basic Color Terms: Their Universality and Evolution**, Berkeley.
- Coleman, L., Paul, K. 1981. Prototype semantics: The English Word “Lie”. **Language** 57: 26-44.
- Eleanor Rosch. 1975. Cognitive Representation of Semantic Categories. **Experimental Psychology** 104: 192-233.
- Taylor, John R. 1995. **Linguistic categorization: Prototypes in linguistic theory**. 2nd edition. Oxford: Clarendon Press
- จรัลวิไล จรูญโรจน์, ม.ล. อันนินทากาเลเหมือนเทน้ำ การตีความจึงสิ้นไหล: ใจชาย-หญิง. ใน พลวัติของภาษาไทยปัจจุบัน. กฤษดาวรรณ หงส์ลดารมภ์ และจันทิมา เอี่ยมมานนท์ บรรณาธิการ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. หน้า 53-82
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. มปป. รายงานสถิติด้านศาสนาของประเทศไทย ปี 2542 (online) Available: www.thaiwisdom.org/p_religion/index_stat_re.htm 11 ก.พ. 2550